

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијски савјет

ODLUKA
O DEFINISANJU KATEGORIJA DOMINANTNOG
POLOŽAJA

Sarajevo, februar 2006. godine

Na osnovu člana 25. stav (1) tačka a) i člana 9. Zakona o konkurenciji («Službeni glasnik BiH», broj 48/05), Konkurencijsko vijeće na 23. (dvadesettrećoj) sjednici održanoj dana 14. februara 2006. godine, je donijelo

ODLUKU O DEFINIRANJU KATEGORIJA DOMINANTNOG POLOŽAJA

I. OPĆE ODREDBE

Član 1. (Predmet Odluke)

Ovom Odlukom se definišu kategorije, uslovi i načini utvrđivanja dominantnog položaja privrednog subjekta i kriteriji zloupotrebe dominantnog položaja, u smislu čl. 9. i 10. Zakona o konkurenciji, na relevantnom tržištu proizvoda ili usluga Bosne i Hercegovine.

Član 2. (Dominantni položaj privrednog subjekta)

- (1) Privredni subjekt na relevantnom tržištu proizvoda ili usluga ima dominantni položaj, kada se zbog svoje tržišne snage može ponašati i djelovati u značajnoj mjeri nezavisno o stvarnim ili mogućim konkurentima, kupcima, potrošačima ili dobavljačima, i na taj način ograničava ili sprječava efikasnu konkurenciju.
- (2) Privredni subjekt na relevantnom tržištu proizvoda ili usluga ima dominantni položaj kada nema konkurenciju ili ako postojeća konkurencija nije značajna.

II. UTVRĐIVANJE TRŽIŠNE SNAGE I DOMINANTNOG POLOŽAJA

Član 3. (Utvrđivanje tržišne snage)

- (1) Privredni subjekt na relevantnom tržištu proizvoda i usluga nema dominantni položaj ako nema značajnu tržišnu snagu.
- (2) Privredni subjekt ima značajnu tržišnu snagu na relevantnom tržištu u odnosu na stvarne ili potencijalne konkurente, a naročito s obzirom na sljedeće kriterije:
 - a) Tržišni udio (obim prodaje i kupovine na relevantnom tržištu proizvoda ili usluga; finansijska snaga ili proizvodni kapaciteti);
 - b) strukture relevantnog tržišta i ekonomski odnos sa konkurentima;
 - c) sposobnost zadržavanja cijena iznad nivoa konkurentnosti (ograničava proizvodnju i kvalitet)
 - d) pristup izvorima nabavke (sirovinama) ili kanalima distribucije;
 - e) nivoi vertikalne integracije relevantnog tržišta;
 - f) ekonomski regulatori, investicijske prepreke ulaska /izlaska potencijalnih privrednih subjekata na relevantno tržište;
 - g) tehnološke prednosti, patenti, intelektualna i industrijska vlasnička prava i slična prava.

Član 4.
(Zloupotreba dominantnog položaja)

- (1) Dominantni položaj koji ima privredni subjekt na relevantnom tržištu u pravilu, nije zabranjen.
- (2) Zabranjena je zloupotreba dominantnog položaja na relevantnom tržištu kroz djelovanje privrednih subjekata koje ima za cilj i posljedicu isključivanje konkurenata sa tržišta ili «zatvaranje» tržišta potencijalnim konkurentima odnosno ograničavanje ili narušavanje efikasne tržišne konkurencije.
- (3) Zloupotreba dominantnog položaja na relevantnom tržištu, u smislu st. (1) i (2) ovog člana isključivo postoji u onim slučajevima u kojima je privredni subjekt poduzeo odgovarajuće djelovanje na vlastitu inicijativu.
- (4) Dva i više privrednih subjekata mogu biti u dominantnom položaju (grupni dominantni položaj) na relevantnom tržištu (npr. strukturalne veze, zajednička politika).

III. UTVRĐIVANJE DOMINANTNOG POLOŽAJA I TRŽIŠNOG UDJELA

Član 5.
(Način utvrđivanja dominantnog položaja)

- (1) Dominantni položaj privrednog subjekta u zavisnosti od datog slučaja može se utvrditi na cijelom tržištu Bosne i Hercegovine ili na njenom značajnijem dijelu.
- (2) Način utvrđivanja dominantnog položaja iz stava (1) ovog člana, pored ostalog, uključuje:
 - a) utvrđivanje relevantnog tržišta (i uslova ponude i potražnje proizvoda ili usluge, kao i zamjenskih proizvoda na tom tržištu);
 - b) odnos tržišnih učesća privrednih subjekata prisutnih na relevantnom tržištu (uzimajući u obzir promjene u određenom vremenskom periodu).

Član 6.
(Tržišni udio privrednog subjekta)

- (1) Pretpostavlja se da privredni subjekt može imati dominantni položaj na relevantnom tržištu proizvoda ili usluga ako ima tržišni udio veći od 40%.
- (2) Privredni subjekt može imati dominantni položaj i ako ima tržišni udio manji od 40% pod uslovom da drugi pokazatelji (npr. slaba pozicija i tržišni udio prisutne konkurencije, postojanje ozbiljnih prepreka ulaska novih privrednih subjekata na to relevantno tržište) potvrđuju dominantni položaj.

Član 7.
(Tržišni udio dva i više privrednih subjekata)

Pretpostavlja se da 2 (dva) ili više privrednih subjekata mogu imati dominantni položaj na relevantnom tržištu proizvoda ili usluga ako imaju zajednički tržišni udio veći od 60%.

Član 8.
(Tržišni udio četiri i više privrednih subjekata)

Pretpostavlja se da 4 (četiri) i više privrednih subjekata mogu imati dominantni položaj na relevantnom tržištu proizvoda ili usluga ako imaju zajednički tržišni udio veći od 80%.

IV. KRITERIJI ZLOUPOTREBE DOMINANTNOG POLOŽAJA

Član 9.
(Oblici zloupotrebe dominantnog položaja)

Zloupotreba dominantnog položaja od jednog ili više privrednih subjekata (zajednički dominantni položaj), pored kriterija navedenih u članu 10. Zakona o konkurenciji, mogu se smatrati i sljedeći:

- a) diskriminacija u visini cijena (različite cijene) određenog proizvoda ili usluge na različitim relevantnim geografskim tržištima;
- b) stalna ponuda i prodaja kupcima proizvoda ili usluga po nelojalnim (niskim) cijenama što ima za posljedicu odvratanja kupca od kupovine sličnih proizvoda ili usluga od konkurentnih dobavljača (tzv. «lojalni» popusti-ciljani prodajni popusti ili tajni popusti);
- c) određivanje cijene proizvoda ili usluge ispod troškova proizvodnje sa ciljem eliminisanja konkurencije;
- d) neopravdano otkazivanje ili smanjenje proizvodnje ili prodaje proizvoda ili usluge koje ima negativne posljedice za potrošače;
- e) proizvodna i tržišna ograničenja kao rezultat ekskluzivnih sporazuma (posebni rabati, popusti, finansijske koristi);
- f) uslovljavanja kupca da uz traženi proizvod ili uslugu kupuje i dodatni proizvod ili uslugu;
- g) mogućnost privrednog subjekta da određuje uslove na relevantnom tržištu s obzirom na njegovu ponudu ili potražnju što omogućuje neopravdano povećavanje profita;
- h) odbijanje pristupa drugim privrednim subjektima, uz razumnu finansijsku nakandu, postrojenjima, opremi, prenosnoj mreži ili drugoj infrastrukturnoj opremi, koja je u vlasništvu ili se koristi od privrednog subjekta u dominantnom položaju, ako drugi privredni subjekti nisu u mogućnosti iz pravnih i drugih razloga da djeluju na istom tržištu na kojem djeluje privredni subjekt koji ima dominantni položaj bez mogućnosti da zajednički koriste takvu opremu odnosno kapacitete, i ako privredni subjekt koji ima dominantni položaj ne dokaže da je takvo zajedničko korištenje neizvodivo iz operativnih, tehničkih ili drugih razloga ili da se od njih ne može tražiti takvo korištenje.

V. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 10.
(Primjena evropskih propisa i prakse)

Konkurencijsko vijeće u svrhu određivanja dominantnog položaja za date slučajeve može se koristiti propisima, sudskom praksom Evropskog suda i odlukama Evropske komisije.

Član 11.
(Objavljivanje)

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u »Službenom glasniku BiH«, a objaviće se i službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

K.V., broj: 01-01-26-102/-I/06

21. februara 2006. godine

Sarajevo

Predsjednica

Konkurencijskog vijeća

Sena Hatibović